

Sneise eller hele Sneise. Jeg siger: en modsat Betragtning viser noksom, at Ankerne i den Henseende svæve fuldstændig i Luften. Man har sagt, at dette her indeholder ikke noget nyt, ikke noget forbedret ud over det sædvanlige Fattigvæsen. Ja, mine Herrer, De skulle faa at se, naar dette træder ud i Livet, ud i Virkeligheden, hvad det kommer til at indeholde. En Ting er let iøjnefaldende, og det er, at Antallet af de forsørgede vil stige i en meget væsentlig Grad. Det er jo klart nok, at mangfoldige, der hidtil have holdt sig fri for Fattigvæsenet, fordi de ikke have villet underkaste sig Fattighjælpsens Følger, og have lidt ondt, lidt Sult og Nød for at holde sig udenfor det, ville ikke være skræmmede bort fra den offentlige Hjælp, men ville søge den Understøttelse, som ligger i denne Lov. Det vil utvivlsomt blive mangfoldige; og deri vil Sagens væsentligste Betydning søges. Men jeg vil tillige sige mine Herrer, at jeg er overbevist om, at Erfaringen vil vise, at ogsaa de enkelte Understøttelser i Praxis ville blive noget større end den Understøttelse, der hidtil er givet af Fattigvæsenet, og det ligger simpeltvovt deri, at naar Grænsen for dem, der søge Afgang dertil, udvides og kommer til at omfatte Folk, der have noget større Fornødenheder end de nuværende almindelige Fattiglemmer, saa kommer ogsaa Kravet til Livet til at udvides noget mere; og at disse Krav ogsaa ville blive fyldestgjorte, derom tvivler jeg ikke. Altsaa der vil blive et Fremskridt i denne Henseende, en Forbedring af de fattiges Vilkaar; derom burde der vel til syvende og sidst ikke være delte Meninger, hvad end derom kan siges. Men netop paa dette ubestemte sætter jeg en særlig Pris. Jeg er ingen Afgudsdyrker overfor Fordringen om at spænde alting i Lovens Spændetrøje; Livet har og gør en Ret gældende til at udvikle sig, og netop den Bøjelighed, som en Lov som denne vil vise sig at være i Besiddelse af, vil gøre det lettere for, at Udvillingen gaar sin naturlige Gang (Verg: Ja!). Ja, det er en Fordel, jeg sætter særlig Pris paa. Jeg vil gøre de Herrer opmærksomme paa, at det, som denne Lov stiller sig til Opgave, er at fyldestgøre Trangen; men der er altid en væsentlig Realitet deri. Trangen er større paa eet Sted og mindre paa et andet; og naar man ikke har stillet noget bestemt Tal som Begrænsning for, hvad Understøttelsen skal udgøre, saa er Fordringen kun den, at Trangen fyldestgøres, og den kan stifte, den kan udvikle sig i Tidernes Løb. Der vil i Aarenes Løb kræves mere for at fyldestgøre Trangen end i Djebløkket, og jeg nærer ikke Tvivl om, at derfor vil der aarlig kræves

større og større Midler til Fyldestgørelse af denne Trang, men Loven vil være slabt saaledes, at den kan følge med Udvillingen; alt som Trangen vokser, vil den hde større Midler. Jeg nærer ingen Tvivl om, at naar Kommunerne faa denne Lov i Haanden og skulle bruge den, ville de ogsaa nok vide at anvende den, og det paa den hensigtsmæssigste Maade. — Der er klaget over, at det er lagt i Ministerens Haand at udskrive Midler ad libitum hos Kommunen. Det er en fuldstændig Misforstaaelse, idet der i den Henseende ikke er givet Ministeren nogen anden Beføjelse, end han nu har. Nu er Ministeren højeste Appellinstans i Fattigsager og kan afgøre Tvivlsmaal i saa Tilfælde. Denne hans øverste Instans er ved denne Lov væsentlig indskrænket, idet man vil se, at den største Del af de mulig indkomne Klager ikke vil komme længere end til den paagældende Amtmand. Jeg antager, at Ministeren i den Henseende vil blive lettet for adskilligt Besvær, som han vilde have, dersom enhver Sag skulde indappelleres til Ministerens Kendelse. Nu vil man spørge: Er det fyldestgørende at lade Amtmanden være den endelige Appellinstans. Jeg vil nu straks derom sige, at i Virkeligheden bliver Amtmanden det kun i meget tvivlsomme Tilfælde. Da det her drejer sig om, at Afgørelsen beror paa et Skøn over samtlige foreliggende Omstændigheder, er det klart, at den nærmest stillede Autoritet er Kommuneraadet; dens Skøn vil i alt væsentligt blive det afgørende, og der vil kun blive Spørgsmaal om at appellere til Overøvrighedens Kendelse, i visse Tilfælde til Ministerens, i saadanne Spørgsmaal, hvor der kan blive Tvivl om Lovens formelle Anvendelse. Men med Hensyn til Skønnet over de faktisk foreliggende Omstændigheder vil det blive Sogneraadet, som kommer til at have den egentlige Afgørelse; men for øvrigt maa jeg sige til de Herrer Amtmænds Pris, at efter min Erfaring have de fattige ikke noget at frygte ved Amtmændenes Afgørelse, og jeg har en længere praktisk Erfaring i Fattigsager. Jeg tror, at ofte vil man finde, at Amtmændene staa paa de fattiges Side. Der er blevet sagt, jeg tror af det ærede Medlem fra Ringsted (Auridsen), at det foreliggende Forslag betegner et stort Tilbagefald. Jeg veed ikke, hvorfra dette var et Tilbagefald, om det var fra det nu bestaaende, det skulde dog være mærkeligt, det kan dog vel det ærede Medlem ikke have ment. Jeg har opfattet hans Ord vel snarere saa, at det skulde være et Tilbagefald fra, hvad Benkre tidligere har forordnet, var det ikke Meningen? . . . (Aur-